

2018-01-31

Socialnämnden

Dnr Son 2017/459

Dnr Kdn 2017/129

Remissvar till Biblioteksplan för Järfälla kommun 2018-2021

Socialnämndens förslag berör framförallt avsnitten *Strategier* och presenteras under respektive berörd rubrik ur biblioteksplanen. Förslagen syftar till att ytterligare lyfta hur biblioteksverksamheten i Järfälla kommun kan prioritera och utveckla verksamheten för de prioriterade grupperna personer med funktionsnedsättning samt barn och unga.

Barn och ungas läsning och språkutveckling (rubrik 5.1, s. 4-5)

Under rubrik 5.1 (s. 4) i fjärde stycket står meningen ”*Olika aktiviteter ska arrangeras som uppmuntrar barn att hålla fast vid sitt läsintresse.*”

För att möta målen och intentionerna, som anges i texten under rubrik 5.1, om att väcka och uppmuntra barns läsintresse genom att bland annat arrangera olika aktiviteter vill vi lämna ett förslag. Syftet med förslaget är att förtydliga att program och aktiviteter ska finnas för alla barns olika behov och intressen. Förslaget är ett tillägg till den tredje strategin (s. 5) ”*Arrangera program och aktiviteter varje skollov. För de lite äldre barnen erbjuds medlemskap i t ex en biblioteksklubb med unika aktiviteter.*” Tilläggen är kursiverade:

Det ska arrangeras program och aktiviteter varje skollov för *alla barn utifrån barns olika behov och intressen.*

Barn och ungas läsning och språkutveckling (rubrik 5.1, s. 4-5)

I det första stycket under rubrik 5.1 (s. 4) står det ”*Folkbibliotekets läsfrämjande uppdrag fokuserar på att möta barn och unga på deras fritid och att erbjuda böcker och texter i olika former och format som inspirerar, stimulerar och utvecklar läslusten och därmed språket. De är viktiga verktyg för att barn ska få goda förutsättningar att klara skolan och att kunna göra sin röst hörd i olika sammanhang.*”

Då både barn och unga samt personer med funktionsnedsättning är prioriterade grupper i biblioteksplanen föreslås följande tillägg som punkt under *Strategier*:

Eftersom alla barn är olika och läser på olika sätt ska det säkerställas att det i varje bibliotek finns en plats där barn kan hitta medier som kan läsas med ögon, öron eller fingertoppar. Exempelvis böcker som är lättlästa, teckenspråkig litteratur, talböcker,

punktskrift, taktila bilderböcker. Litteratur med punktskrift kan även underlätta för föräldrar med synnedsättning att läsa för sina barn.

Både om texten läggs till i strategin och om ovanstående finns redan idag behöver detta kommuniceras på ett tydligt sätt, så att de som berörs och stödjer barn och unga också får kännedom att möjligheterna finns.

Det är också viktigt att påpeka att behov av olika litteratur på olika språk (lättläst, tecken, talböcker, punktskrift) även finns hos vuxna och att det även där är viktigt att kommunicera vilka möjligheter till läsning som finns.

Biblioteket som mötesplats i den växande staden (rubrik 5.2, s. 5-6)

I första stycket under rubrik 5.2 (s. 5) står det *"Expansionen reser många frågor kring miljö, social hållbarhet, infrastruktur, livskvalitet, delaktighet."* Senare i andra stycket står det *"Biblioteken ska dessutom fungera som arena för dialog mellan invånare och kommunen med syfte att ge ökad möjlighet till delaktighet och inflytande och stärka den lokala demokratin."*

För att uppnå formuleringarna i stycket ovan är det viktigt att tillgängligheten i bibliotekslokalerna är god för alla invånare. Det är också viktigt att information om tillgängligheten når ut till invånarna.

I andra stycket under rubrik 5.2 (s.5) står det *"Biblioteken ska vara trygga mötesplatser för kunskaps- och åsiktsutbyten samt informationsinhämtande."* Att lokalen är anpassad för personer med funktionsnedsättning ingår enligt socialnämndens mening i ordet trygghet. Med det menas att den är anpassad för personer med rörelsenedsättning, att man har möjlighet att dra sig undan vid diagnoser inom autismspektrum eller har en funktionsnedsättning som medför ljudkänslighet. Även belysning kan vara viktigt att anpassa både för de som har synnedsättningar men även ha tanke på personer med ljuskänslighet. För personer med synnedsättning kan information i punktskrift, eller som ljudinformation, färgutmärkning av nivåskillnader vara avgörande för känslan av trygghet.

För att biblioteken ska vara trygga mötesplatser för alla invånare, ge alla invånare samma möjlighet att inkluderas i dialogen och ha ökad möjlighet till delaktighet och inflytande lämnas följande förslag i form av tillägg av en strategi:

Bibliotekens lokaler ska ses över vad gäller tillgänglighet i form av exempelvis hissar, toaletter, parkering, ledstråk, färgutmärkningar, anpassade datorer, belysning och hörslinga. Därefter ska tillgängligheten i lokalerna göras kända genom att kommuniceras på olika sätt, exempelvis bibliotekens hemsida.

Ovanstående förslag kan också/istället läggas under rubrik 5.4 med koppling till meningen som återfinns i slutet av första stycket (s.8): *"Biblioteken är tillgängliga och välkomnande för alla oavsett funktionsnedsättning, kön, könsidentitet, etnicitet, ålder eller religion."*

Många personer med funktionsnedsättning är isolerade och behöver stöttning för att söka sig till mötesplatser. För att personer med funktionsnedsättningar som har svårt att ta initiativ till interaktion med andra ska kunna utnyttja biblioteket på bästa sätt lämnas följande förslag:

Personalen på biblioteket eller frivilliga organisationer kan hjälpa till att inkludera alla trots funktionsnedsättning. För att bibliotek ska vara optimal som mötesplats kan en café-verksamhet eller filmutbud vara attraktiva alternativ för att nå alla intressen. Ett steg för att inkludera denna målgrupp kan vara att biblioteken även ska kunna erbjuda praktikplatser för personer med funktionsnedsättning.

Den demokratiska arenan (rubrik 5.4, s.8-9)

I det första stycket under rubriken 5.4 (s. 8) återfinns meningen ”För Järfälla bibliotek innebär det att biblioteken är tillgängliga och välkomnande för alla oavsett funktionsnedsättning, kön, könsidentitet, etnicitet, ålder eller religion.”

Målet för avsnittet (s. 9) är ”Järfällabor ska ha en hög grad av upplevd delaktighet och inflytande över sitt närsamhälle och sina livsvillkor. Möjligheten att finna information och kunskap, för samhällsorientering och för det livslånga lärandet, ska vara god.”

Den tredje punkten under *Strategier* (s. 9) lyder ”Bevaka den tekniska utvecklingen för att alltid kunna erbjuda de mest tillgängliga medierna till prioriterade grupper.”

För att biblioteken ska vara tillgängliga och välkomnande för alla, samt för att uppnå målet som är uppsatt för avsnittet lämnas följande förslag i form av tillägg till den tredje punkten under *Strategier*:

Utöver att bevaka den tekniska utvecklingen, inventera vilka medier som idag finns på Järfällas bibliotek respektive vilka som finns tillgängliga att ta in ska det säkerställas att det på varje bibliotek finns media i form av exempelvis talböcker, böcker med punktskrift, lättlästa böcker mm.

Därefter behöver vi kommunicera till invånarna vilka medier som finns och var de finns tillgängliga.

Att anpassa bibliotekets tekniska hjälpmedel även med tanke på personer med olika funktionsnedsättningar är bra mål. Dock ska den digitala servicen aldrig få ersätta helt personlig service där personalen kan anpassa hjälpen utifrån besökarens behov.

Slutsatser

Socialnämnden anser överlag att de föreslagna strategiska inriktningarna samt föreslagna utvecklingsområden och insatser är bra. Vi är medvetna om att biblioteksplanen ska ligga till grund för bibliotekens verksamhetsplaner då det är i

verksamhetsplanerna konkreta åtgärder, ansvarsfördelning samt finansiering formuleras. Vi vill genom lämnade förslag lyfta fram och konkretisera strategier för de prioriterade grupperna personer med funktionsnedsättning samt barn och unga.